

ИНФОРМАЦИОННИТЕ И КОМУНИКАЦИОННИТЕ ТЕХНОЛОГИИ – СЪВРЕМЕННО СРЕДСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ

Биляна Николова

Професионална гимназия по туризъм „Иван П. Павлов“ – Русе

Резюме. В изследването се представят предимствата при използването на информационните и комуникационните технологии в образованието. Описани са новите приложения, които спомагат за по-лесното усвояване на учебния материал. Представени са възможностите, които предоставят ИКТ за поднасяне на информацията по интересен начин, чрез който се цели мотивация на учениците.

Ключови думи: информационни и комуникационни технологии; образование; информация; мотивация; учебен материал

Промените в системата на образованието се оказват неотложни в информационния XXI век. Образованието днес е в търсене на нов баланс между „традиционната“ и „възникващата“ педагогика. Съвременният учител трябва да приеме предизвикателството за подготовката на учениците с оглед на тяхната реализация. Неговите роли са обвързани с това, че той е главният обучаващ към активно учене, като отчита индивидуалните интереси на учениците си и ги поставя в организирана учебна среда.

Съвременните информационни и комуникационни системи изискват нова квалификация, която да се развива непрестанно. Необходими са промени в обучението, за да се извлече максималната полза от развитието на образователните технологии и въвеждането на електронно обучение, презентации и симулации.

Ролята на информационните и комуникационните технологии е много важна, защото чрез тях се повишава ефективността на образователния процес. Съвременната педагогика прави постоянни проучвания с цел да се докаже, че чрез ИКТ може да се подобри възприемането на учебния материал от учениците. Те променят ролята на обучаемите в учебните стаи – от пасивни учениците се превръщат в активни слушатели и по-бързо възприемат новата информация.

Тази промяна неизменно ще допринесе за по-лесното усвояване на учебния материал и ИКТ ще се превърнат в най-масовите и ефективни педагогически средства. Проучванията относно влиянието на информационните и комуникационните технологии в обучението със сигурност ще продължат. На този етап има няколко доказани начина, чрез които ИКТ мотивират учебния процес:

- дават възможност за онагледяване на учебния материал;
- учениците придобиват самочувствие за по-значима роля в учебния процес;

- засилват интереса на учениците към учебния материал;
- учениците вече не са пасивни слушатели, а активни възприематели.

Съвременните изследвания посочват още, че обратната връзка е от изключително значение, защото чрез нея учителите по-лесно могат да преценят до каква степен са постигнали първоначалните си цели. Обратната връзка помага за насърчаването на критическо мислене, което води до по-високи резултати в учебния процес.

Информационните и комуникационните технологии дават редица възможности на обучението:

- уроците стават по-разнообразни и атрактивни;
- уроците стават по-лесни за разбиране;
- в усвояването на учебния материал участие взимат повече сетива;
- ИКТ повишават насърчаването на самостоятелната работа на учениците;
- ИКТ дават възможност за работа в екип;
- ИКТ променят традиционния начин на преподаване;
- ИКТ дават възможност на учителя да използва повече средства за онагледяване на учебния материал.

Всички тези възможности допринасят за по-лесното възприемане на информация. Това се дължи на визуализацията, звука и цветовете, които улесняват разбирането на представения учебен материал.

В последно време интерактивният дисплей навлезе в образованието. Чрез него учителят показва на учениците различни допълнителни ресурси. Дисплеят може да се използва по всички предмети в училище. Той дава възможност за онагледяване на урока чрез мултимедийни презентации, писмен документ на Word, използване на видео и аудио записи. По време на урока учителят може да пише и да рисува върху дадения учебен материал и след това да го запази, за да го изпрати на учениците.

Когато учебната стая е оборудвана с интерактивен дисплей, в часовете може да се използват различни приложения, които допринасят за разнообразяването на урока. Едно от новите приложения, което навлезе в образованието, е Prezi. Презентациите са подходящи за всеки вид урок. Може да се използват по всяко време. Тяхната роля е голяма, защото дават възможност на учителя да предста-

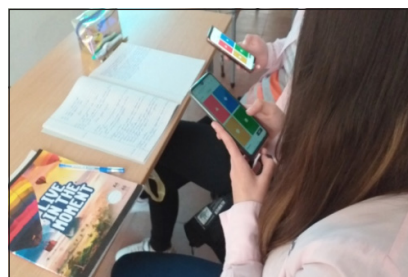
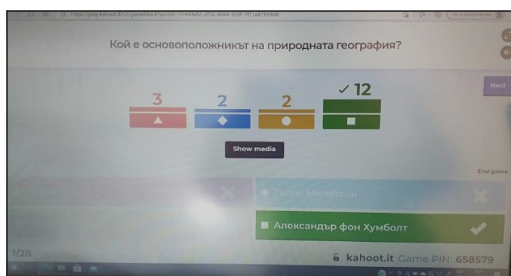
Фигура 1. Онагледяване на урока с помощта на интерактивен дисплей

ви материала, като го визуализира чрез ефекти. Тази нова технология променя ролята на учениците – от пасивни те стават активни. Използването им не е предпоставка само за промяна на учебната ситуация, но и атрактивен метод за представяне на урока. Освен за работа в клас презентациите могат да се поставят и за домашна работа. Под ръководството на учителите учениците изработват своя презентация и след това я представят пред класа. Това допринася не само за развитие на критическо мислене, а и за усъвършенстване на устната реч. Мултимедийният софтуер оказва помощ и подкрепя на обучавания, защото, както утвърждава Д. Павлов (Pavlov 2003) в своето изследване „Образователни информационни технологии“, „дава възможност да се осмисли по нов начин реализацията на принципа за нагледност“.

Интерактивният дисплей дава възможност за използването и на Kahoot. Приложението намира място в часовете, предназначени за упражнение, но и понякога след взет урок за нови знания, в последните минути може да се обобщи новият материал с въпроси от урока. Приложението Kahoot е подходящо и за използване в обучение от разстояние в електронна среда (ОРЕС), защото играта може да се осъществи във виртуалната класна стая. За мотивация е възможно да се постави условие в началото, което гласи, че първите трима ще получат оценка. Това е допълнителен стимул за учениците, което допринася за по-голямата им активност.

Фигура 2. Провеждане на учебен час чрез работа с мултимедийна презентация

Фигура 3. Провеждане на учебен час чрез използване на приложението Kahoot

Чрез информационните и комуникационните технологии е възможно използването на образователни игри. Те правят часовете динамични и емоционални. Целта е насърчаване на учениците за по-лесно усвояване на учебния материал. Игрите засилват интереса на учениците към учебната дейност. Те са подходящи за всички възрастови групи в училище – от най-малките до най-големите. Повечето игри спомагат за изграждането на критическо и стра-

тегическо мислене. Образователните игри имат за цел да създадат увереност у учениците за усвояването на новите знания и умения. Игрите дават възможност на учениците да се изявяват и да получават нови знания не принудено.

Фигура 4. Провеждане на учебен час чрез използване на образователни игри

Съвременността ни се променя бързо и обучението трябва да отговори на нейните предизвикателства, като се адаптира относително бързо към промените. Днес информационните и комуникационните технологии са неизменна част от образованието. Те правят уроците по-интересни за учениците. Това се дължи на възможността за обратна връзка и използването на различни материали от учителите при поднасянето на новите знания. Благодарение на ИКТ учениците задържат вниманието си върху новия урок и повишават мотивацията си за учене, което допринася за по-бързото и дълготрайно усвояване на знанията.

ЛИТЕРАТУРА

АНГЕЛОВА, В.; ПЕТКОВА, Л., 2015. Augmented Reality (AR) или интерактивна среда, в помощ на образованието и мотивацията на обучаемите. В: *Мотивация и интереси към ученето. Пета международна научнопрактическа конференция Mediатех*. Русе: УИ „Ангел Кънчев“.

- ГЕОРГИЕВА, Н., 2008. *Между традициите и новите реалности*.
ПАВЛОВ, Д., 2003. *Образователни информационни технологии. Модул трети (М3)*. София.

REFERENCES

- ANGELOVA, V.; PETKOVA, L., 2015. Augmented Reality (AR) ili interaktivna sreda, v pomosht na obrazovaniето i motivatsiyata na obuchaemite. In: *Motivatsia i interesi kam ucheneto. Peta mezhdunarodna nauchnoprakticheska konferentsia Mediateh*. Ruse: Angel Kanchev.
GEORGIEVA, N., 2008. *Mezhdu traditsiite i novite realnosti*.
PAVLOV, D., 2003. *Obrazovatelni informatsionni tehnologii. Modul tret (M3)*. Sofia.

INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES – A CONTEMPORARY TOOL FOR EDUCATION

Abstract. The research presents the advantages of using information and communication technologies in education. New applications are described which help in easier learning of the educational material. The opportunities that ICT provide for presenting information in an interesting way to motivate students are presented. Information and communication technologies (ICT) are an essential part of our daily lives. They have entered education at a very fast rate. School education has also changed in a short time. Teachers aim to use new methods and information and communication technologies to arouse students' interest in the educational process.

Keywords: information and communication technologies; education; information; motivation; learning material

✉ **Bilyana Nikolova**

Teacher in Bulgarian Language and Literature
“Ivan P. Pavlov” Vocational School of Tourism
4, Lipnik Avenue
Ruse, Bulgaria
E-mail: b.nikolova95@abv.bg